

Mali rječnik govora Treme

Piškorić, Marta

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:791351>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-19**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ

Marta Piškorić

„Mali rječnik govora Treme“

Završni rad

Čakovec, srpanj, 2024.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ

Marta Piškorić

„Mali rječnik govora Treme“

Završni rad

Mentor rada:

prof. dr. sc. Đuro Blažeka

Čakovec, srpanj, 2024.

Izjava o izvornosti završnog rada

Izjavljujem da je moj završni rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristila drugim izvorima osim onih koji su u njemu navedeni.

(vlastoručni potpis studenta)

Sadržaj

Izjava o izvornosti završnog rada	3
SAŽETAK.....	5
SUMMARY	6
1. UVOD	7
2. SELO TREMA	8
2.1. ZEMLJOPISNI POLOŽAJ.....	8
2.2. DEMOGRAFSKE ZNAČAJKE.....	9
2.3. TREMA U PROŠLOSTI	10
2.4. POVIJEST ŠKOLSTVA	11
2.5. SAKRALNI OBJEKTI.....	12
3. GOVOR TREME	13
3.1. METATONIJA.....	13
3.2. VOKALIZAM.....	14
3.3. KONSONANTIZAM	14
3.4. MORFOLOGIJA	14
3.5. INOVACIJE	14
3.6. KRATICE U RJEČNIKU.....	15
4. MALI RJEČNIK GOVORA TREME.....	15
4.1. NAZIVI ORANICA	23
4.2. NAZIVI ŠUMA	23
5. ZAKLJUČAK	25
LITERATURA	26
ELEKTRONIČKI IZVORI.....	27
POPIS FOTOGRAFIJA	28

SAŽETAK

Selo Trema ubraja se u općinu Sveti Ivan Žabno. Smješteno je u Koprivničko-križevačkoj županiji. Područje Trema spominje se od 1577. godine kao feudalni posjed pod nazivom Tremi. Područje obuhvaća devet ulica, odnosno devet zaseoka od kojih svaki ima svoj specifičan naziv. U ovom području govori se kajkavskim narječjem. Ovaj završni rad bavi se istraživanjem i dokumentiranjem specifičnog govora naselja Trema. Pregled malog rječnika mjesnog govora Treme zaokuplja svojim bogatstvom vokabulara te se iz njega mogu primijetiti različite navike stanovnika, kao i njihovo izražavanje. Kroz terenski rad, intervju s mještanima i analizu postojećih dijalektoloških studija, prikupljeni su podaci koji odražavaju jedinstvene jezične značajke ovog govora. Rječnik obuhvaća fonološke, morfološke i sintaktičke osobitosti, pružajući detaljan uvid u jezičnu praksu lokalnog stanovništva. Ovaj rad predstavlja značajan doprinos proučavanju i očuvanju lokalnih govora, te služi kao podsjetnik na bogatstvo i raznolikost hrvatske jezične baštine.

Ključne riječi: Trema, rječnik, kajkavsko narječje, lokalni govor, jezična baština

SUMMARY

The village of Trema is included in the municipality of Sveti Ivan Žabno. It is located in Koprivnica-Križevci County. The area of Trema has been mentioned since 1577 as a feudal estate called Tremi. The area includes nine streets, that is, nine hamlets, each of which has its own specific name. The Kajkavian dialect is spoken in this area. This final paper deals with the research and documentation of the specific speech of the Trema settlement. An overview of the small dictionary of the local language of Trema captivates with its wealth of vocabulary, and from it you can notice the different habits of the inhabitants, as well as their expressions. Through fieldwork, interviews with locals and analysis of existing dialectological studies, data was collected that reflect the unique linguistic features of this speech. The dictionary includes phonological, morphological and syntactic features, providing a detailed insight into the language practice of the local population. This work represents a significant contribution to the study and preservation of local dialects, and serves as a reminder of the richness and diversity of Croatian linguistic heritage.

Keywords: Trema, dictionary, Kajkavian dialect, local speech, linguistic heritage

1. UVOD

Tema ovog završnog rada nastala je kao ideja za pomnijim istraživanjem mjesta u kojem sam odrasla i živjela dvadeset i dvije godine. „Tremļjanskim“ govorom služim se i dan danas, u neformalnoj komunikaciji. Pomoću svog malog rječnika mjesnog govora Treme nastojat ću prikazati najučestalije, ali i pomalo zaboravljene riječi te ih tako pokušati „oživjeti“. Ovaj rad sadrži opis sela Trema, njegov smještaj i povijest školstva. Opisane su lingvističke osobine tremļjanskog govora. Sve riječi samostalno su prikupljene, u suradnji s roditeljima, bakama, djedovima te prabakama i pradjedovima. Riječi su zapisane na način da se iza svake nalazi prijevod riječi na standard i primjer te riječi u rečenici, odnosno rečenična potvrda. Pritom je uočljivo kada se koristi ili se nekada prije koristila navedena riječ. Trema je selo u općini Sveti Ivan Žabno, nedaleko od Križevaca. Ovaj rad je nastao kako bi se doprinijelo očuvanju kulturne baštine, tradicije i leksika svetoivanjskog kraja.

2. SELO TREMA

2.1. ZEMLJOPISNI POLOŽAJ

Selo Trema nalazi se u općini Sveti Ivan Žabno, jugoistočno od Križevaca. Selo je smješteno u razvedenom i brežuljkastom krajoliku, a sastoji se od devet zaseoka (ulica), a to su: Prkos, Budilovo, Osuđevo, Gornje selo, Medačevo, Grubiševo, Pintići, Dvorišće i Vražje oko.

Fotografija 1. Zemljopisni položaj sela Trema

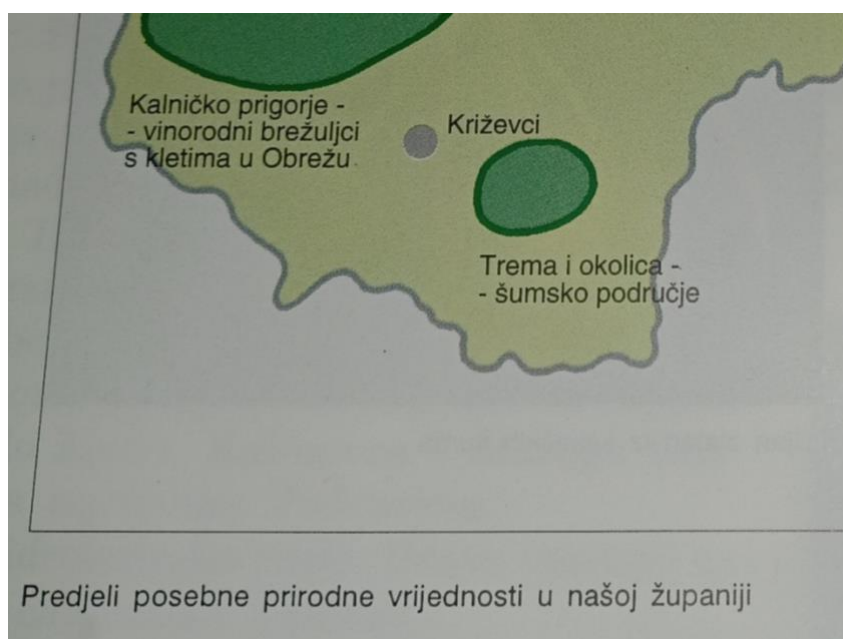

Izvor:

https://www.google.com/search?q=trema+mjesto+karte&sca_esv=0f999299b3a8c798&sca_u pv=1&sxsrf=ADLYWIJE8bjGDBNtFH7m9vpiL-8AkQB8-g%3A1716831916435&ei=rMZUZtWhGs6Li-gP67OCoAU&udm=&ved=0ahUKEwjVp5Kksa6GAxXOXQIHHeuZAFQQ4dUDCBA&uact=5&oq=trema+mjesto+karte&gs_lp=Egxnd3Mtd2l6LXNlcniAiEnRyZW1hIG1qZXN0byBrYXJ0ZTIFECEY0AEyBRAhGKABMgUQIRigATIFECEY0AFI4RpQ3wNYhBFwAXgAkAEAmAGwAaABwWaqAQMwLja4AQPIAQD4AQGYAgegAtAGwgIIEC4YgAQYsAPCAgsQABiABBiwAxiiBMICBhAAGBYHsICCBAAGIAEGKIEwgIFECEYnwXCAGcQIRigARgKmAMAiAYBkAYFkgcDMS42oAfAFw&scient=gws-wiz-serp#smwie=1 (27.5.2024.)

Selo Trema graniči s mjestima Lemeš Križevački, Sveti Petar Čvrstec, Raščani, Kloštar Vojakovački, Đurđić te Sveti Ivan Žabno. Područje Treme i okolice karakterizira šumsko područje (Ernečić, Feletar, Petrić, 1997.).

Fotografija 2. Predjeli posebne prirodne vrijednosti u našoj županiji- područje Treme i okolice

Izvor: Ernečić, Feletar, Petrić: *Koprivničko- križevačka županija, priručnik za zavičajnu nastavu*, ŠK, Zagreb, 1977. (str.16)

Zemljopisni smještaj daje mještanima mogućnost korištenja poljoprivrednih zemljišta, vinograda, ali i šuma i livada na brežuljkastom dijelu. Upravo zahvaljujući navedenoj posebnosti, na ovom se području mogu uzgajati žitarice, razne povrtne kulture i vinova loza, pa se aktivno stanovništvo pretežno bavi stočarstvom, poljodjelstvom, ratarstvom i vinogradarstvom kao osnovnim gospodarskim djelatnostima.

2.2. DEMOGRAFSKE ZNAČAJKE

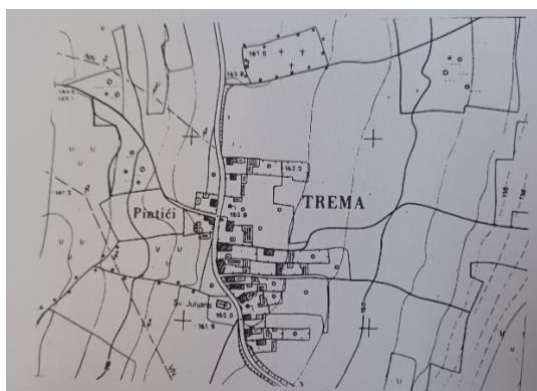
Prema popisu stanovništva iz 2021. vidljivo je kako je Trema imala 584 stanovnika. Od navedenog broja 284 muškaraca i 300 žena. Djece do 14 godina od navedenog broja ima 76, od

15 do 29 godina 102 osobe, od 30 do 49 godina 149 osoba. Ostalo su stanovnici stariji od 50 godina. Ranijih godina Trema je sa svojim zaseocima imala sljedeći broj stanovnika(Šramek, 1995.): 1830. g. 768 st., 1931. g. 1212 st., 1971. g. 1203 st. te 1991. g. 853 st. Od navedenog broja stanovnika najviše je bilo Hrvata. Najveći dio stanovništva Treme bavi se poljoprivredom te stočarstvom, dok se u zadnjih nekoliko godina sve više ljudi okreće prema uslužnim poljoprivrednim djelatnostima te sisanju žitarica i prodaji istih jer im se uzgoj životinja ne isplati u onoj mjeri u kojoj je to bilo ranije. Nekolicina stanovnika odlazi u obližnje gradove; Križevci, Koprivnica, Bjelovar te Zagreb zbog povoljnijih životnih uvjeta, no nerijetki su oni koji stanuju u Tremi, a na posao putuju u spomenute gradove ili obližnje općine.

2.3. TREMA U PROŠLOSTI

Prema *Umjetničkoj topografiji Hrvatske – Križevci grad i okolica*, prvi puta se područje Treme spominje kao feudalni posjed 1577. godine. U Osuđevu se, prema navedenom izvoru, nalazio kaštel 1520. godine pod nazivom „Ozwgo cum Zenthgeorg“. Također, navedeni izvor navodi kako se Trema nalazila na važnoj cesti od Čazme prema Mađarskoj. Šramek(1995) navodi kako se Trema spominje kao posjed u popisu poreza 1507. godine pod nazivom *Tremec*. Isti autor navodi kako se 1622. godine Trema nazivala „Krajiško selo“ te da su za Tremljane nastupile nevolje za vrijeme Vojne krajine kada su knezovi tjeroali neposlušne graničare da plešu drmeš ako ne žele ići u Kapetaniju u Vojakovac po 25 batina najmanje.

Fotografija 3. Trema, karta naselja

Izvor: *Križevci : grad i okolica* , ur. Domljan, Ž. (1993.) (str.384)

2.4. POVIJEST ŠKOLSTVA

1954. godine osnovana je područna škola u Tremi (Šramek, 1995.), matična školska ustanova jest Osnovna škola „Grigor Vitez“ Sveti Ivan Žabno. Područna škola u Tremi srušena je zbog starosti, a nova škola izgrađena je na istom mjestu te je otvorena 21.9.2007. godine na adresi Grubiševo 17.

Fotografija 4. Područna škola i igralište u Tremi

Izvor:

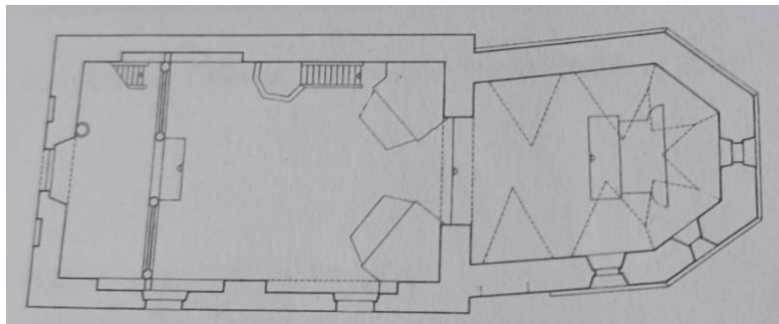
https://www.google.com/local/place/fid/0x47663fa6bc99097d:0x4a700fd1ee08733f/photosphere?iu=https://streetviewpixels-pa.googleapis.com/v1/thumbnail?panoid%3DWq1msliYskT-Eqx8OX3CZw%26cb_client%3Dlu.gallery.gps%26w%3D160%26h%3D106%26yaw%3D304.57962%26pitch%3D0%26thumbfov%3D100&ik=CAISF1dxMW1zbGlZc2tULUVxeDhPW DNDWnc%3D

(30.5.2024.)

2.5. SAKRALNI OBJEKTI

Najpoznatiji sakralni objekt u Tremi jest ranobarokna crkva sv. Julijane. 1667. ona biva sjedištem župe do 1789. Prema *Umjetničkoj topografiji Hrvatske – Križevci grad i okolica*, tlocrtnu organizaciju crkve čine pravokutni brod s pročelnim ulazom i peterostrano svetište. Tijekom stoljeća crkva je prošla kroz razne preinake i obnovu, ali je zadržala svoju povijesnu i kulturnu važnost.

Fotografija 5. Tlocrt crkve sv. Julijane

Izvor: *Križevci : grad i okolica*, ur. Domljan, Ž. (1993.) (str.385)

Fotografije 6. i 7. crkva sv. Julijane: eksterijer i interijer

Izvor: <https://www.hrz.hr/index.php/aktualno/novosti-i-obavijesti/4151-konzervatorsko-restauratorska-istrazivanja-crkve-sv-julijane-u-tremi> (30.5.2024.)

Od preostalih sakralnih objekata tu su još kapela u Tremi Budilovo koja nije posvećena nijednom svecu, kapela u Tremi Medačevo posvećena rođenju Blažene Djevice Marije te kapela Gospe Snježne u Tremi Osuđevo.

Fotografija 8. Unutrašnjost kapele Gospe Snježne u Tremi Osuđevo

Izvor: osobni arhiv

3. GOVOR TREME

Nema stručne literature koja daje podatke o govoru Treme, ali najbliži podatak koji se ujedno odnosi na govor Treme jest govor susjednog sela Veliki Raščani. Zbog blizine ovih dvaju mjesta, valja zaključiti kako govor Treme spada u križevačko-podravski govor te pripada glogovničko-bilogorskom dijalektu (Maresić, Menac-Mihalić, 2008.).

3.1. METATONIJA

Pomicanje naglasaka s otvorenog zadnjeg sloga (npr. dīži, smřdi, vřti). U zatvorenom zadnjem slogu naglasak može ostati (npr ormâr), ali se često pomiče prema početku riječi (npr. püran).

3.2. VOKALIZAM

Fotografija 9. Vokalizam

Vokalizam ima šest fonemskih jedinica u kratkome slogu i šest u dugome:

kratki slog		dugi slog	
<i>i</i>	<i>u</i>	<i>ī</i>	<i>ū</i>
<i>ɛ</i>	<i>o</i>	<i>ē</i>	<i>ō</i>
<i>ɛ̄</i>	<i>a</i>	<i>ē̄</i>	<i>ā</i>

Fonem /*ɛ*/ realizira se na mjestu *jata* i poluglasa bez obzira na dužinu sloga (*rěč*, *sěnal*, *děn*, *děnes*), dok se na mjestu iskonskoga **e* i nazala **ɛ* realizira samo u dugim slogovima (*zēl*, *zglēda*, *plēsala*).

Fonem /*ɛ*/ u kratkim se nenaglašenim slogovima izgovorom približava srednjem [*e*], dok je u kratkim naglašenim izrazito otvorene realizacije (*bēdast*).

Izvor: <https://hrcak.srce.hr/file/212737> (30.5.2024.)

3.3. KONSONANTIZAM

Sustav ima 23 fonema, (*běžgovina*), uključujući /*ʒ*/ (dok se fonem /*h*/ *rě̄n* ne realizira (npr. za "hren").

3.4. MORFOLOGIJA

Dativ i lokativ jednine imenica e-vrste imaju nastavak -*ɛ* (npr. f štālɛ).

Genitiv množine ima nastavak -*â* (npr. bâb).

Instrumental jednine ima nastavak -*om* (npr. z nōgom).

3.5. INOVACIJE

Vokativ imenica s nastavkom -*o* (*Štēfo!*).

Izjednačavanje dativa, lokativa i instrumentala u množini (npr. D pīčekima, L *žēnama*, I s kōnima).

Upitna zamjenica za živo: kô('tko').

3.6. KRATICE U RJEČNIKU

U rječniku je za svaku riječ napisana oznaka koja označava muški (m), ženski (f) ili srednji (n) rod, glagol(gl), pridjev (adj) i prilog (adv) Za svaku riječ navedena je i rečenica kojom se opisuje kako se riječ koristi.

4.MALI RJEČNIK GOVORA TREME

A

afinger **m** *vješalica* *Haljina ti je na afingeru v ormaru

anjcug **m** *odijelo* *Kupil sem si novi anjcug na placu.

B

balavi puž **m** *puž golać* *Poslije svake kiše ima tolko balavih pužov na vrtu da to ni normalno.

baratati **gl.** *snalaziti se, upravljati* *Marko dobro barata z traktorom.

bat **m** *klip kukuruza* *Gledi kolki je to bat.

baturek **m** *ostatak klipa kukuruza* *Deni te baturke za kuriti.

beciklin **m** *bicikl* *Vozim se na beciklinu.

beliti **gl** *krečiti* *Obelili smo kotec z vapnom.

betežen **adj** *bolestan* *Joža je betežen, ima upalu pljuć.

bister **adj** *pametn* *Bister si ti dečec.

blago **f** *stoka* *V farme imamo puno blaga.

bljuvati **gl** *povraćati* *Štef se tak naroljal da je obljuval postelj.

boca **f** *batak* *Daj mi zapikni jenu bocu.

brundati **gl** *prigovarati* *Bara stalno brunda Štefu kaj ga nema doma.

C

cerkva **f** *crkva* *Svaku nedelju idem v cerkvu.

cerekati se **gl** *smijati se* *Kaj se cerekaš kak da si ponorel?

ciferšljus **m** *zatvarač* *Raspri ti se ciferšljus, daj si ga zapri.

cifrast **adj** *lijep, zgodan* *Ivana mi je baš cifrasta z tu novu frizuru.

cipelcug **m** *ići pješice* *Idem z cipelcugom kad nemam auta.

cmizdriti **gl** *plakati* *Mali Ivo cmizdri dok mu nema mame.

cokodalka **f** *ljuljačka* *Deca su na cokodalke.

cucek **m** *pas* *Cucek mi se zove Medo.

cukati **gl** *boljeti* *Zub me cuka celi dan.

cukorica **f** *repa* *Išli smo okopati cukoricu.

cvanjik **m** *predmet koji se stavlja pod kotač* *Daj deni cvanjik pod kotač da traktor ne ode v dol.

Č

čavelj **m** *čavao* *Zabi čavelj z kladivcem.

čelj **m** *češalj* *Počešljaj sem si lasi z novim čeljom.

čera **adv** *jučer* *Čera smo gledeli utakmicu.

česati se **gl** *tući se* *Al su se boksači čera česali!

čubiti se **gl** *ljutiti se* *Dragec se već fanj dugo čubi na suseda.

D

drek **m** *izmet*

*Pazi da ne staneš v drek.

drito **adv** *odmah*

*Čim dojdeš doma, drito na polje!

Đ

đipati **gl** *skakati* *Kak moreš stalno đipati?

đuber **m** *gnoj* *Privrpilo se đubra, treba ga zvoziti na polje.

đubrenica **f** *gnojnica* *Treba spumpati đubrenicu z septičke.

F

fara **f** *župa* *Mi spadamo v čvrstečku faru.

farof **m** *župni dvor* *Velečasni je premenil krov na farofu.

firanjga **f** *zavjesa* *Baš su ti lepe ove nove firanjge!

fort **adv** *stalno* *Fort ti nekaj ne paše.

fucati se **gl** *ljutiti se* *Dobro pa zakaj se stalno fucaš na njega?

G

ganjk **m** *hodnik* *V ganjku su ti cipele.

graba **f** *jarak duž puta* *Zletel je z autom v grabu.

gudalo **n** *ručna pila za drvo* *Otidi po gudalo.

gumenjak **m** *prikolica* *Zakapčil je gumenjak za traktor.

gunj **m** *deka* *Pokrij se z gunjom pa ti ne bu zima više.

H

hititi **gl** *baciti* *Hitil je loptu preko lese.

huljiti se **gl** *biti ohol* *Zakaj se huljiš stalno bez razloga?

I

imeti **gl** *imati* *Imel sem jako puno blaga, a sad nemam ništ.

iskati **gl** *tražiti* *Sused me je iskal 50 eura.

iti **gl** *ići* *Fort moraš nekam iti.

J

jarek **m** *jarak* V jarku se nakuplja voda.

Juva **f** *juha* *Deni mi juvu v tanjer.

K

kladivec **m** *čekić* *V garaže imam svakakvih kladivcov.

klinčenica **f** *vješalica* *Jakne su obešene na klinčenice.

kopanja **f** *posuda za vodu i hranu za životinje(drvena ili betonska)* *Svinje jedu z kopanj.

krop **m** *topla voda* *Toplo je ko krop.

krma **f** *suha trava* *Vozili smo krmu neki dan.

kuriti **gl** *dolijevati ulje na vatru* *Zakaj Joža kuriš Iveka na Dragicu z tim kaj je ona imela drugoga? Ko da ni dost srdit na nju i bez da mu ti to spominješ!

kusa **f** *ženka psa* *Kusa nam ima pet malih.

kusa **adj** *zločesta* *Baš si ko kusa!

kutariti **gl** *stvarati buku* *Naj tak kutariti, glava bu mi eksploderala.

L

lače **m** *hlače* *Imam lepe nove lače.

lačnjak **m** *remen* *Deni si lačnjak da ti ne opanu lače.

lagev **m** *bačva* *Vino je v lagvu.

lakt **m** *lakat* *Vudril sem z laktom v vrata.

lajbec **m** *prsluk* *Sviđa mi se lajbec, ali je preskup.

lasi **n** *kosa* *Suseda ima prekrasne lasi.

lesa **f** *ograda* *Svaku večer mora se zapreti lesa.

lojtra **f** *ljestve* *Donesi lojtru da se moremo spenjati na tavan.

M

moriti se **gl** *ubiti se* *Štef se moril z pištoljem.

mort **adv** *možda* *Mort se mi več znamo od nekud?

motati se **gl** *smetati* *Fort se motaš tud, a imam posla!

mreti **gl** *umrijeti* *Mrla je Ivanka.

N

nakuriti **gl** *ložiti* *Nakuri peč brzo da se ne smrzujemo!

negdar **adv** *nekad* *Negdar se bolje živelo.

nedotipalen **adj** *fali koja daska u glavi* *Baš si nedotipalna!

norc **m** *bedak* *Onaj Blaž, koji je to norc!

O

obojek **m** *debela čarapa* *Treba obojke deti na noge, velika je zima!

odvuzljati **gl** *otpetljati* *Odvuzljaj žnirance!

otpreti **gl** *otvoriti* *Otpri vrata!

P

pac **m** *salamura za meso* *Moraš meso deti v pac da odstoji ako očes da bu fino!

pocek **m** *prag* *Pazi dok ideš preko poceka!

podritek **m** *jastuk za stolac* *Deni si podritek da ti bu lepše sedeti!

pondeljek **m** *ponedjeljak* *V pondeljek je najteže delati.

pozobati **gl** *pojesti* *Svo grozdje su pozobale!

ponjava **f** *plahta od domačeg platna* *Kak lepu ponjavu imam!

protvanj **m** *pleh* *Zemi si protvanj koji očesh!

R

ranja **f** *lonac* *Juva ti je v crvene ranje.

raspreti **gl** *otvoriti* *Raspri vrata da ide zrak!

rinčice **f** *naušnice* *Kupil sem žene rinčice za godišnjicu.

rintati **gl** *raditi od jutra do sutra* *On stalno rinta dok mu žena sedi po cele dane umesto da mu pomore nekaj!

ružđiti **gl** *odvajati kukuruz od klipa* *Zružđili smo dve tone kukuruze.

ružiti **gl** *bučiti* *Ovi susedi stalno ružiju z nečim.

rupčec **m** *platnena maramica* *Bez rupčeca nikam nejdem!

S

sani **n** *sanjke* *Ajde deca na sani svi, sneg je opal!

senjati **gl** *sanjati* *Fort senjam gluposti.

sejanka **f** *repa* *Posadili smo sejanku.

slivlje **n** *vočnjak* *Veliko slivlje imamo.

smuklje **n** *velike sanjke koje su vukli konji* *Idemo v grad z konjima, na smukljama se bumo vozili.

sperek **m** *spužva* *Kam sam dela taj sperek?

spukati **gl** *izvaditi* *Fala Bogu, uspeli smo spuknuti Jožu z bunara.

suv **adj** *suh* *Suv si kak barut!

Š

šarajtoflin **m** *novčanik* *Šarajtoflin mi je navek prazen.

šikati se **gl** *pliličiti se* *Tak se šika!

škarje **n** *škare* *Z škarjama si prereži špagu.

šnjofati **gl** *mirisati* *Moj pes stalno nekaj šnjofa.

špotati **gl** *grditi* *Mama me stalno špota jer nemam dobre ocjene v škole.

šprkati **gl** *lagano padati* *Kiša šprka.

štentati **gl** *zavlačiti* *Štentaš me, odluči se više!

štimati **gl** *namještati* *Susedi štimaju svojeg Iveka Maricine Magde.

T

tapljati se **gl** *utapati se* *Brzo pomozite, Mara se taplja v ribnjaku!

tat **m** *lopov* *Pazi se Draža, on je tat samo takvi!

tegliti **gl** *nositi* *Stalno teglim te kante! Već mi ih je dost!

traljav **adj** *smotan* *Kak moreš biti tak traljava?

trček **m** *komad drveta* *Odi donesi par trčkov.

trešće **n** *sitni komadi drveta* *Odi pokupi malo trešća!

U

ufati se **gl** *usuditi se* *Kak se to ufaš?

V

vanjkuš **m** *jastuk* *Deni glavu na vanjkuš.

vanjkušnica **f** *jastučnica* *Premeni vanjkušnicu, ova je već stara.

vaštruk **m** *plastična kada* *Deni meso v vaštruk.

veščica **f** *mop za brisanje poda* *Operi pločice z veščico.

vtrčiti se **gl** *udariti se* *Da si gledel kud hodiš, ne bi se vtrčil i opal.

vudriti **gl** *udariti* *Pravi gazda zna kad treba vudriti z šaku po stolu.

vugorek **m** *krastavac* *Zemite si friških vugorkov!

vujec **m** *ujak* *Moj vujec zove se Ivica.

vunja **f** *ujna* *Moja vunja je baš dobra.

vuzel **m** *čvor* *Ti delaš takve vuzle da to ni vrag ne bi odvuzljal poslije tebe!

Z

zaglamast **adj** *glup* *Jesi dober, ali si i zaglamast.

zakuriti **gl** *dobiti vrućicu* *Ivek je zakuril 38,5.

zajec **m** *zec* *Pazi kad se po kmice voziš da ti zajec ne skoči pred auto!

zajti **gl** *ući* *Čim zajdeš v kuću vidiš ko je kakvi gazda.

zapreti **gl** *zatvoriti* *Zapri vrata da ti ne ulaze muhe!

zavuzljati **gl** *zapetljati* *Pa kak si to tak uspel zavuzljati?

zdumljavati **gl** *ispitivati* *Moja baba me stalno zdumljava za sve žive i nežive ljude v kraju.

zmigavati **gl** *klimati* *Naj tak zmigavati z glavu!

Ž

žniranec **m** *vezica* *Zaveži si žnirance!

žuko **adj** *goroko* *Ovaj grejp je baš žuk!

4.1. NAZIVI ORANICA

Odlučila sam istražiti i nazive oranica kako bi poljoprivredni kontekst ovog kraja bio još dojmljiviji onima koji nisu upoznati s istim.

1. Berečec
2. Bubenj
3. Bujinka
4. Gruntišće
5. Ištvanica
6. Jelez
7. Kađani
8. Kontin jarek
9. Kozar
10. Kožarica
11. Krčevina
12. Nemice
13. Novičke
14. Ograda
15. Ravnice
16. Starine
17. Staričke
18. Vražak
19. Zajednica
20. Zavinogradi

4.2. NAZIVI ŠUMA

Budući da je ovo područje bogato šumama, odlučila sam istražiti i nazive šuma kako bi i oni ostali upamćeni kao dio ovoga rada.

1. Beljevine
2. BengERICA
3. Brestojica
4. Buk

5. Kontin jarek
6. Kosturač
7. Pandurica
8. Pesek
9. Prkos
10. Staro brdo
11. Tulec
12. Višnjice
13. Vražak
14. Šokot

5. ZAKLJUČAK

Ovaj završni rad predstavlja značajan doprinos očuvanju jezične baštine naselja Treme u Koprivničko-križevačkoj županiji, unutar općine Sveti Ivan Žabno. Kroz detaljno istraživanje, dokumentiranje i analizu specifičnog govora Treme, stvoren je mali rječnik koji bilježi riječi, izraze i fraze karakteristične za ovo naselje, čime se nastoji očuvati bogatstvo lokalnog jezika i kulture. Govor Treme, pripadajući kajkavskom narječju, odražava jedinstvene jezične značajke koje su oblikovane povijesnim, geografskim i društvenim uvjetima. Kroz terenski rad, intervjue s mještanima i analizu postojećih dijalektoloških studija, prikupljeni su podaci koji pružaju uvid u fonološke, morfološke i sintaktičke osobitosti ovog govora. Rječnik obuhvaća sve te aspekte, čime ne samo da dokumentira jezičnu praksu lokalnog stanovništva, nego i ističe raznolikost i bogatstvo hrvatske jezične baštine. Izrada malog rječnika govora Treme ima višestruku vrijednost. Prvo, doprinosi očuvanju i dokumentiranju specifičnog dijalekta koji je u opasnosti od izumiranja zbog suvremenih društvenih promjena. Drugo, pruža resurs za lingviste, dijalektologe i buduće istraživače koji se bave proučavanjem lokalnih govora. Treće, potiče lokalnu zajednicu na očuvanje vlastitog jezičnog identiteta i povećava svijest o važnosti zaštite nematerijalne kulturne baštine. Ovaj rad naglašava potrebu za kontinuiranim istraživanjem i dokumentiranjem lokalnih govora, ne samo u Tremi, već i u drugim malim mjestima diljem Hrvatske. Očuvanje jezične raznolikosti od izuzetne je važnosti za razumijevanje kulturne povijesti i identiteta naroda. Stoga, nadam se da će ovaj mali rječnik govora Treme biti korak prema većem priznanju i vrednovanju lokalnih dijalekata kao vitalnih dijelova našeg kulturnog naslijeđa.

LITERATURA

1. Anić, V. (2006). Rječnik hrvatskoga jezika. Zagreb: Novi Liber.
2. Badurina, L., Marković, I., Mićanović, K. (2007). Hrvatski pravopis. Zagreb: Matica hrvatska
3. Domljan, Ž. (ur.) (1993). Križevci- grad i okolica, Institut za povijest umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb – Ogranak Matice hrvatske u Križevcima, Križevci, 1993.
4. Ernečić, Feletar, Petrić (1997). Koprivničko križevačka županija: priručnik za zavičajnu nastavu, Školska knjiga, Zagreb, 1997
5. Maresić, Menac-Mihalić(2008). Frazeologija križevačko-podravskih kajkavskih govora s rječnicima
6. Maresić(2008). Današnji jezični sustavi na križevačko-podravskom dijalektalnom području, Hrvatski dijalektološki zbornik 15 (2009)
7. Šramek, Antun-Toni(1995). Slike prošlosti Sveti Ivan Žabno i okolica, 1000 primjeraka
8. Šramek, Antun-Toni(2005). Izvori života Naseljavanje svetoivanjskog kraja od neolitika do danas, 1000 primjeraka

ELEKTRONIČKI IZVORI

1. O crkvi sv. Julijane u Tremi <https://www.hrz.hr/index.php/aktualno/novosti-i-obavijesti/4151-konzervatorsko-restauratorska-istrasivanja-crkve-sv-julijane-u-tremi> (30.5.2024.)
2. O Tremi <http://osiz.hr/o-opcini/zabno/povijest> (30.5.2024.)
3. O stanovništvu Treme https://podaci.dzs.hr/media/rqybclnx/popis_2021-stanovnistvo_po_naseljima.xlsx (30.5.2024.)
4. O školstvu u Tremi <https://www.srednja.hr/skole/ivan-zabnoosnovna-skola-grigor-vitez/> (30.5.2024.)

POPIS FOTOGRAFIJA

Fotografija 1. Zemljopisni položaj sela Trema

https://www.google.com/search?q=trema+mjesto+karte&sca_esv=0f999299b3a8c798&sca_u pv=1&sxsrf=ADLYWIJE8bjGDBNtFH7m9vpiL-8AkQB8-g%3A1716831916435&ei=rMZUZtWhGs6Li-gP67OCoAU&udm=&ved=0ahUKEwjVp5Kksa6GAxXOxQIHHeuZAFQQ4dUDCBA&uact=5&oq=trema+mjesto+karte&gs_lp=Egxnd3Mtd2l6LXNlcnAiEnRyZW1hIG1qZXN0byBrYXJ0ZTIFeCEY0AEyBRAhGKABMgUQIRigATIFeCEY0AFI4RpQ3wNYhBFwAXgAkAEAmAGwAaABwwaqAQMwLja4AQPIAQD4AQGYAgegAtAGwgIIEC4YgAOYsAPCAgsQABiABBiwAxiiBMICBhAAGBYHsICCBAAGIAEGKIEwgIFeCEYnwXCAGcQIRigARgKmAMAIAYBkAYFkgcDMS42oAfAFw&sclient=gws-wiz-serp#smwie=1 (27.5.2024.)

Fotografija 2. Predjeli posebne prirodne vrijednosti u našoj županiji- područje Treme i okolice- Ernečić, Feletar, Petrić: Koprivničko- križevačka županija, priručnik za zavičajnu nastavu, ŠK, Zagreb, 1977. (str.16)

Fotografija 3. Trema, karta naselja- Križevci : grad i okolica , ur. Domljan, Ž. (1993.) (str.384)

Fotografija 4. Područna škola i igralište u Tremi

https://www.google.com/local/place/fid/0x47663fa6bc99097d:0x4a700fd1ee08733f/photosphere?iu=https://streetviewpixels-pa.googleapis.com/v1/thumbnail?panoid%3Dwq1msliYskT-Eqx8OX3CZw%26cb_client%3Dsearch.gws-prod.gps%26yaw%3D304.57962%26pitch%3D0%26thumbfov%3D100%26w%3D0%26h%3D0&ik=CAISFdxMW1zbGIzc2tULUVxeDhPWDNDWnc%3D&sa=X&ved=2ahUKEwjR06_BgLaGAxXT2QIHHbufBK4Qpx96BAhMEAU (30.5.2024.)

Fotografija 5. Tlocrt crkve sv. Julijane- Križevci : grad i okolica , ur. Domljan, Ž. (1993.) (str.385)

Fotografije 6. i 7. crkva sv. Julijane: eksterijer i interijer

<https://www.hrz.hr/index.php/aktualno/novosti-i-obavijesti/4151-konzervatorsko-restauratorska-istrazivanja-crkve-sv-julijane-u-tremi> (30.5.2024.)

Fotografija 8. Unutrašnjost kapele Gospe Snježne u Tremi Osuđevo- osobni arhiv

Fotografija 9. Vokalizam <https://hrcak.srce.hr/file/212737> (30.5.2024.)